

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto

Yksityisoikeus ja maksukyvyttömyys

Lainsäädäntöneuvos Jukka Siro

Asiantuntijalausunto

16.11.2021

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle suullisen todistelun tallentamista ja vastaanottamista yleisissä tuomioistuimissa koskevan lainsäädännön uudistamiseksi (HE 133/2021 vp)

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikkoasiassa.

Oikeusministeriö esittää asiantuntijalausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Aluksi

Hallituksen esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi tapa, jolla suullinen todistelu yleisissä tuomioistuimissa tallennettaisiin ja otettaisiin muutoksenhaussa vastaan. Esityksen mukaan kärjäoikeudessa vastaanotettava suullisesta todistelusta tehtäisiin kuva- ja äänitallenne. Jos asiassa haettaisiin muutosta, hovioikeus ja korkein oikeus ottaisivat tuon suullisen todistelun lähtökohtaisesti vastaan tältä tallenteelta. Eräissä tilanteissa kärjäoikeudessa vastaanotettu suullinen todistelu voitaisiin esittää pääkäsit-

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

telyssä siihen viittaamalla siten, että muutoksenhakutuomioistuin perehtyisi todisteluun asianosaisten ja yleisön läsnä olematta. Lisäksi tehtäisiin eräitä muita muutoksia suullisen todistelun vastaanottamistapaan.

Uudistus on merkityksellinen erityisesti perustuslain (731/1999) oikeusturvaa koskevan 21 §:n näkökulmasta, mutta se liittyy eräiltä kohdiltaan myös henkilökohtaista koskemattomuutta koskevaan perustuslain 7 §:ään, henkilötietojen suojaa koskevaan perustuslain 10 §:n 1 momenttiin, julkisuutta koskevaan perustuslain 12 §:ään ja omaisuudensuojaa koskevaan 15 §:ään.

Oikeusministeriö katsoo, että käsiteltävänä olevat lakiehdotukset ovat perustuslain ja Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisia. Ne voitaisiin siksi hyväksyä tavallisen lain säätämisyksityksessä.

Oikeusministeriö perustelee kantaansa tarkemmin seuraavasti.

Oikeusturva

Oikeusturvasta säädetään perustuslain 21 §:ssä. Pykälän 2 momentin mukaan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeet turvataan lailla.

Oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä on määräyksiä myös Suomea sitovissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa, muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa. Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset ovat suuresti täsmentyneet tätä artiklaa koskevassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännössä. Sen vuoksi lakiehdotusten suhdetta oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin reunaehtoihin käsitellään seuraavassa erityisesti suhteessa tähän ratkaisukäytäntöön.

Oikeusministeriö tuo aluksi esiin, että esityksellä pyritään ihmisten oikeusturvan parantamiseen. Uudistuksen ansiosta hovioikeus ja korkein oikeus voisivat ratkaista asian nykyistä tuoreemman ja autenttisemmän näytön

valossa. Esityksellä siis tavoitellaan näyttöratkaisun tekemisen edellytysten parantamista. Näyttöratkaisun tekeminen on oikeusturvaperusoikeuden ydinalueella.

Esityksessä ei muutettaisi muutoksenhakumenettelyn peruslähtökohtia. Esimerkiksi pääkäsittelyn toimittamista hovioikeudessa koskevat säännökset pysyisivät samoina. Asianosaiset saisivat muutoksenhakutuomioistuinmessä ajaa itse tai valitsemansa oikeudenkäyntiavustajan välityksellä asiansa ja kohdata tuomarinsa nykyisten säännösten mukaisesti. Asianosaiset voisivat esittää pääkäsittelyssä näyttöä, myös oman kertomuksensa, joka muun käräjäoikeudessa tallennetun suullisen todistelun tavoin otettaisiin kuitenkin lähtökohtaisesti vastaan videotallenteelta.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on ratkaisukäytännössään omaksunut kannan, jonka mukaan kysymykset todistelun sallittavuudesta ovat ensisijaisesti kansallisesti ratkaistavia asioita. Ihmisoikeustuomioistuin arvioi ainoastaan sitä, onko oikeudenkäynti kokonaisuutena ollut oikeudenmukainen. Tässä arviossa voivat tulla esiin myös kysymykset todistelun vastaanottamisesta (esim. suuren jaoston ratkaisut *García Ruiz v. Espanja* 21.1.1999 kohta 28, *Elsholz v. Saksa* 13.7.2000 kohta 66 ja *Murtazaliyeva v. Venäjä* 18.12.2018 kohta 139).

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on myös katsonut, että silloin, kun muutoksenhakutuomioistuin voi tutkia asian sekä oikeus- että näyttökysymyksen osalta ja tehdä uuden arvion vastaajan syyllisyydestä tai syyttömyydestä, asiaa ei voida ratkaista arvioimatta suoraan rikosasian vastaajan henkilökohtaisesti esittämää näyttöä siitä, että hän ei ole tehnyt tekoa, jota hänen syykseen väitetään (esim. suuren jaoston ratkaisu *Hermi v. Italia* 18.10.2006 kohta 64).

Suullisen todistelun vastaanottaminen muutoksenhakutuomioistuimessa kuva- ja äänitallenteelta ei tarkoittaisi, etteikö muutoksenhakutuomioistuin tekisi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen edellyttämää arviota. Kuva- ja äänitallenteelta ilmenisi, mitä vastaaja on henkilökohtaisesti esittänyt käräjäoikeudessa, ja tämän henkilökohtaisesti esitetyn kertomuksen arviointi

tapahtuisi suoraan siitä tehtyjen havaintojen perusteella. Kuva- ja äänital-
 lenne esitettäisiin suoraan muutoksenhakutuomioistuimelle, joka arvioisi
 sen pohjalta näyttöä samalla tavalla kuin se tekisi, jos kertomus olisi esi-
 tetty henkilökohtaisesti muutoksenhakutuomioistuimessa. Kertomus olisi
 sama kuin käräjäoikeudessa, joten todistelu olisi tältä osin tuoreempaa ja
 autenttisempaa – eli lähtökohtaisesti parempaa – kuin mihin päästäisiin
 kuulustelemalla vastaajaa uudelleen muutoksenhakutuomioistuimessa.

Hovioikeus ja korkein oikeus kykenisivät tekemään kuva- ja äänital-
 lenteelta vastaajasta ja hänen kertomuksestaan havaintoja samalla tavalla
 kuin tämän esittäessä kertomuksensa uudelleen henkilökohtaisesti hovioi-
 keuden pääkäsittelyssä tai korkeimman oikeuden suullisessa käsittelyssä.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen on muissa yhteyksissä suhtautunut
 myönteisesti suullisen todistelun vastaanottamiseen videotallenteelta. Ih-
 misoikeustuomioistuin on jo pitkään katsonut, että seksuaalirikoksissa, eri-
 tyisesti lapsia koskeissa seksuaalirikoksissa, asianomistajan esitutkinta-
 kertomuksesta tehty videotallenne voidaan esittää näyttönä oikeuden-
 käynnissä (esim. S. N. v. Ruotsi 2.7.2002 kohdat 47–53). Lisäksi ihmisoi-
 keustuomioistuin on pitänyt videotallenteen esittämistä todistajan esitutkin-
 takertomuksesta eräänä mahdollisena puolustuksen turvakeena silloin,
 kun vastakuulustelu-oikeus ei ole toteutunut (esim. suuren jaoston ratkaisu
 Schatschaschwili v. Saksa 15.12.2015 kohta 127). Euroopan ihmisoikeus-
 tuomioistuimen mukaan näin meneteltäessä asianosaiset ja tuomioistuin
 kykenevät tekemään havaintoja todistajasta kuulustelun aikana ja muo-
 dostamaan oman käsityksensä tämän luotettavuudesta (em. lisäksi esim.
 Boyets v. Ukraina 30.1.2018 kohta 92, Blokhin v. Venäjä 23.3.2016 (suuri
 jaosto) kohta 215, Damir Sibgatullin v. Venäjä 24.4.2012 kohta 57 ja
 Chmura v. Puola 3.4.2012 kohta 50).

Käräjäoikeudessa vastaanotettua suullista todistelua ei myöskään otettaisi
 muutoksenhakutuomioistuimessa poikkeuksetta vastaan kuva- ja äänital-
 lenteelta. Käräjäoikeudessa kuulustellulle henkilölle olisi mahdollista esi-
 tää lisäkysymyksiä, jos se olisi tarpeen asian selvittämiseksi. Tällaista
 henkilöä voitaisiin kuulustella kokonaan uudelleen, jos siihen olisi erityinen

syy. Ehdotettu sääntely ei siten estäisi henkilökohtaistakaan suullisen todistelun vastaanottamista muutoksenhakutuomioistuimessa, eikä johtaisi siihen, että merkityksellistä suullista todistelua jäisi menettelysäännösten vuoksi esittämättä.

Ruotsissa muutoksenhakumenettely on perustunut vuodesta 2008 lähtien kuva- ja äänitallenteisiin samalla tavalla kuin nyt ehdotetaan. Tiedossa ei ole, sitä olisi pidetty Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan vastaisena.

Sen sijaan Espanjaa koskevassa ratkaisussa Gómez Olmeda v. Espanja 29.6.2016 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on suhtautunut kriittisesti oikeudenkäyntiin, jossa suullisesta todistelusta oli alioikeudessa tehty videotallenne, jonka katsomisella oli korvattu vastaajan henkilökohtainen kuuleminen muutoksenhakutuomioistuimessa.

Nyt arvioitavana oleva ehdotus kuitenkin poikkeaisi tuossa ratkaisussa käsitellystä oikeudenkäynnistä Espanjassa. Tuossa tapauksessa ei muutoksenhakutuomioistuimessa ollut toimitettu suullista käsittelyä. Sen sijaan nyt arvioitavana olevassa esityksessä pääkäsittelyn toimittamista hovioikeudessa koskevia säännöksiä ei ehdoteta muutettavaksi, vaan hovioikeudessa tulisi toimittaa pääkäsittely samoissa tilanteissa kuin tälläkin hetkellä. Suullinen todistelu otettaisiin myös jatkossa vastaan vain hovioikeuden pääkäsittelyssä; ehdotuksella uudistettaisiin vain tapa, jolla tietty todistelu otetaan pääkäsittelyssä vastaan. Sama koskisi korkeinta oikeutta ja korkeimmassa oikeudessa toimitettavaa suullista käsittelyä.

Ihmisoikeustuomioistuimen mukaan merkityksellistä oli myös se, ettei tapauksen muutoksenhakutuomioistuin ollut voinut Espanjan perustuslakituomioistuimen linjauksen vuoksi arvioida suullista todistelua alioikeudessa tehdyn videotallenteen perusteella. Sen vuoksi muutoksenhakutuomioistuin ei ollut ollut samassa asemassa kuin alioikeus.

Näinkään asia ei olisi Suomessa. Ehdotettavassa menettelyssä muutoksenhakutuomioistuin voisi arvioida käräjäoikeudessa tehdyttä kuva- ja ää-

nitallenteelta vastaanotettua todistelua samalla tavalla kuin muutakin pääkäsittelyssä esitettyä näyttöä. Muutoksenhakutuomioistuin olisi, muutoksenhakuasetelman salliessa, näytön arvioinnin suhteen samassa asemassa kuin kärjäoikeus. Lisäksi vastaajalla olisi hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa mahdollisuus lausua asiassa esitetystä suullisesta todistelusta ja tarpeen vaatiessa mahdollisuus esittää kärjäoikeudessa kuulustelluille henkilöille, mukaan lukien itselleen, lisäkysymyksiä.

Näin ollen myöskään Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Gómez Olmeda -ratkaisusta ei voida päätellä, että ehdotettava menettely ei täyttäisi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan vaatimuksia oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä.

Ehdotus ei myöskään loukkaisi rikosasian syytetyn oikeutta kuulustella tai kuulustuttaa todistajia, jotka kutsutaan todistamaan häntä vastaan, ja saada hänen puolestaan esiintyvät todistajat kutsutuiksi ja kuulustelluiksi samoissa olosuhteissa kuin häntä vastaan todistamaan kutsutut todistajat. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan rikoksesta syytetyllä tulee olla asianmukainen tilaisuus riitauttaa häntä vastaan todistavan todistajan kertomus ja vastakuulustella tätä joko todistajan esittäessä kertomustaan tai myöhemmin (esim. suuren jaoston ratkaisut Blokhin v. Venäjä 23.3.2016 kohta 200, Schatschaschwili v. Saksa 15.12.2015 kohta 105, Al-Khawaja ja Tahery v. Yhdistynyt kuningaskunta 15.12.2011 kohta 118).

Ehdotetussa menettelyssä rikosasian vastaajalla, kuten myös muilla asianosaisilla, olisi oikeus kuulustella todistajia nykyiseen tapaan kärjäoikeudessa. Hänellä olisi myös muutoksenhakuvaiheessa oikeus lausua kaikesta asiassa esitetystä suullisesta todistelusta ja esittää kysymyksiä muutoksenhakutuomioistuimessa henkilökohtaisesti kuulusteltaville todistajille. Myös kärjäoikeudessa tallennettujen kertomusten esittäjien henkilökohtainen kuulustelu olisi tietyn edellytyksin mahdollista vielä muutoksenhakutuomioistuimessa. Kuva- ja äänitallenteiden käyttäminen suullisen todistelun vastaanottamisessa ei merkitsisi, etteikö oikeudenkäynti olisi kontradiktorinen myös muutoksenhakutuomioistuimessa.

Merkityksellistä on sekin, että kuva- ja äänitallenteelta otettaisiin vastaan kaikkien asianosaisten esittämä suullinen todistelu. Asianosaiset olisivat siten tasa-arvoisessa asemassa suullisen todistelun vastaanottamistavan suhteen (ks. esim. suuren jaoston ratkaisu Murtazaliyeva v. Venäjä 18.12.2018 kohta 139).

Oikeudenkäynnin julkisuus

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt julkisuusintressiä oikeudenkäynnissä vahvempana kuin viranomaistoiminnassa yleensä (PeVL 31/2005 vp s. 4 ja PeVL 43/1998 vp s. 7). Oikeudenkäynnin julkisuus onkin mainittu perustuslain 21 §:n 2 momentissa yhtenä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeena.

Perustuslain 21 §:n 2 momentin esitöiden mukaan säännös ei estäisi sääntäystä lailla vähäisiä poikkeuksia esimerkiksi oikeudenkäynnin julkisuudesta, kunhan kyseiset poikkeukset eivät muuta julkisuuden asemaa pääsääntönä eivätkä yksittäisessä tapauksessa vaaranna yksilön oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin (HE 309/1993 vp s. 74).

Esityksen vaikutukset oikeudenkäynnin julkisuuteen eivät muuttaisi julkisuuden asemaa pääsääntönä eivätkä vaarantaisi kenenkään oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Oikeudenkäynnin julkisuus pysyisi yhä vahvana pääsääntönä. Kuva- ja äänitallenteiden salassapitoon sovellettaisiin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 3 luvun sääntelyä oikeudenkäyntiasiakirjoista. Hallitus ei esitä tätä yleistä sääntelyä muutettavaksi.

Esitys vaikuttaisi oikeudenkäynnin julkisuuteen merkityksellisimmin silloin, kun suullinen todistelu esitettäisiin muutoksenhakutuomioistuimessa käsiteltävässä asiassa viittaamalla siihen siten kuin oikeudenkäymiskaaren 26

luvun uuden 15 a §:n 3 momentissa säädettäisiin. Tällöin muutoksenhakutuomioistuin perehtyisi kuva- ja äänitallenteeseen asianosaisten ja yleisön läsnä olematta.

Tämän menettelytavan vaikutus oikeudenkäynnin käsittelyjulkisuuteen olisi kuitenkin pieni. Ensinnäkin se koskisi vain muutoksenhakumenettelyä. Lisäksi tässäkin tapauksessa suullinen todistelu esitettäisiin julkisessa pääkäsittelyssä, jossa se olisi keskustelun kohteena. Vain perehtyminen suulliseen todisteluun tapahtuisi asianosaisten ja yleisön läsnä olematta.

Näin meneteltäessä hovioikeus vastaanottaisi saman suullisen todistelun kuin kärjäoikeus, siltä osin kuin siihen on muutoksenhaussa vedottu. Asianosaisilla olisi siten ollut mahdollisuus seurata kyseisen todistelun vastaanottamista jo kärjäoikeudessa ja saada sitä kautta siitä tieto.

Lisäksi asianosaisilla olisi oikeus saada tieto kuva- ja äänitallenteesta pyytämällä se nähtäväksi tuomioistuimessa tai tilaamalla sen äänestä kopio. Yleisöllä olisi samat oikeudet, jos kuva- ja äänitallenne ei olisi salassa pidettävä. Suullinen todistelu, jonka perusteella muutoksenhakutuomioistuin tekee ratkaisunsa, olisi siis asianosaisten ja yleisön tutustuttavissa, jollei kuva- ja äänitallenne olisi nykyään voimassa olevien säännösten nojalla salassa pidettävä.

Menettelytavan tarkoitus on tehostaa asioiden käsittelyä hovioikeudessa ja vähentää asianosaisille muutoksenhausta aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja. Nämä tavoitteet ovat osa perustuslain 21 §:n turvaamaa oikeusturvaa. Merkityksellistä on sekin, että suullinen todistelu esitettäisiin viittaamalla siihen todennäköisesti selvässä vähemmistössä asioista.

Muut muutokset oikeudenkäynnin julkisuuteen olisivat pienempiä. Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 13 §:ää tarkistettaisiin niin, että kärjäoikeudessa tehdystä kuva- ja äänitallenteesta voitaisiin antaa tieto vain luovuttamalla tallenne tuomioistuimessa nähtäväksi. Lisäksi suullisesta todistelusta tehtävien tallenteiden säilytysaika lyhennettäisiin 30 päiväksi.

Ehdotukset eivät kohdistu oikeudenkäynnin julkisuuden periaatteen ydinalueelle. Ne perustuvat kuulusteltavien yksityisyyden ja henkilötietojen suojaan pohjautuviin ja siten perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta hyväksyttäviin syihin.

Oikeudenkäynnin julkisuuden asemaa pääsääntönä ei muuttaisi myöskään ehdotus siitä, että kuva- ja äänitallenteita tuomioistuimeen katsomaan tuleville voitaisiin tehdä turvatarkastus ja ottaa heiltä pois kuvan tallentamiseen soveltuvat välineet.

Henkilötietojen suoja

Hallituksen esitys on merkityksellinen myös perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta, koska kuva- ja äänitallenteet sisältäisivät henkilötietoja, osa niistä myös erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tai arkaluonteisia henkilötietoja.

Esitys ei kuitenkaan vaikuttaisi siihen, mitkä tuomioistuimissa esitettävät kertomukset tallennetaan. Esityksellä muutettaisiin vain tallentamisen tapaa niin, että äänen lisäksi tallennettaisiin myös kuvaa.

Henkilötietojen käsittelystä säädettäisiin täsmällisesti laissa. Sääntely täytäisi EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa (679/2016) sekä henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetussa laissa (1054/2018) säädetyt edellytykset. Henkilötietoja käsiteltäisiin tuomioistuinten suorittaessa lainkäyttötehtäviään eli niiden toteuttaessa perustuslain mukaista tehtäväänsä. Tarkoitus on muun ohella parantaa muutoksenhakutuomioistuimissa tapahtuvan näytön arvioinnin edellytyksiä.

Henkilötietojen suojasta huolehdittaisiin muun muassa siten, että kuva- ja äänitallenteita ei luovutettaisi tuomioistuimesta, vaan niitä voisi katsoa vain tuomioistuimen tiloissa. Tallenteita katsoville voitaisiin tehdä turvatarkastus ja ottaa pois kuvan tallentamiseen soveltuvat välineet.

Henkilötietoja käsiteltäisiin vain niin kauan kuin on tarpeellista ja välttämättömyyttä. Kuva- ja äänitallenteet tuhottaisiin 30 päivässä siitä, kun asia on ratkaistu lainvoimaisesti.

Henkilökohtainen koskemattomuus ja omaisuudensuoja

Esityksen vaikutukset perustuslain 7 §:ssä turvattuun henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja 15 §:ssä turvattuun omaisuudensuojaan liittyvät ehdotukseen turvatarkastuksesta henkilöille, jotka haluavat katsoa kuva- ja äänitallennetta tuomioistuimen tiloissa, ja mahdollisuuteen ottaa heiltä pois kuvan tallentamiseen soveltuvat välineet (ehdotus turvatarkastuksista tuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta).

Turvatarkastuksen suorittaminen merkitsee puuttumista tarkastettavien henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Perustuslain 7 §:n 1 ja 3 momenttien mukaan jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, johon ei saa puuttua mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta.

Turvatarkastuksesta kuitenkin säädettäisiin täsmällisesti laissa. Lisäksi perustuslakivaliokunta on katsonut, että turvatarkastus metallinpaljastinta tai muuta sellaista laitetta käyttäen on vain vähäinen puuttuminen henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja perusoikeussuojan kannalta ongelmaton järjestely (PeVL 2/1999 vp s. 2, PeVL 16/2004 vp s. 5 ja PeVM 3/2008 vp s. 4).

Omaisuudensuojan näkökulmasta kuvan tallentamiseen soveltuvan välineen pois ottaminen merkitsee puuttumista omaisuudensuojaan. Kyse olisi kuitenkin tilapäisestä omaisuuden käytön rajoittamisesta, johon on viime kädessä perustuslain 10 §:n 1 momentissa taattuun yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan palautuvat painavat perusteet. Perustuslakivaliokunta on katsonut vastaavanlaisen puuttumisen ongelmattomaksi valvontarangaistukseen tuomitun kohdalla, kun perusteena oli perustuslain säännös henkilökohtaisesta turvallisuudesta (PeVL 30/2010 vp s. 8).

Lopuksi

Ajatus siitä, että suullinen todistelu otettaisiin muutoksenhaussa vastaan kärjäoikeudessa tehdyltä kuva- ja äänitallenteelta, on ollut jo kertaalleen esillä perustuslakivaliokunnassa.

Perustuslakivaliokunta on lausunut asiasta hallituksen vuoden 2013 vuosikertomusta koskevassa lausunnossaan, jossa se käsitteli Oikeudenhoidon uudistamisohjelmaa vuosille 2013–2025 (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 16/2013). Uudistamisohjelma sisälsi kymmeniä toimenpide-ehdotuksia, joista perustuslakivaliokunta nosti erikseen esille videotallenteiden käytön hovioikeudessa.

Perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan, että näin voitaisiin oikeusturvaa vaarantamatta keskittää todistajien kuuleminen alioikeusvaiheeseen, vähentää kärjäoikeudessa kuultujen todistajien uudelleen kuulemista muutoksenhakuvaiheessa ja säästää siten kaikkien osapuolten aikaa ja vaivaa sekä jouduttaa asian käsittelyä. Valiokunta piti tärkeänä, että tarvittavat varat videoinnin käyttöönottoon järjestyvät ja toiminta saadaan mahdollisimman pian käyntiin (PeVL 20/2014 vp s. 3).